

Muistio METSÄNEUVOSTON KOKOUS 1/2023

Aika: 25.1.2023 klo 10.00–12.00

Paikka: Niskavuori, Hallituskatu 3-5 sekä etäyhteyshmahdollisuus

Osallistujat:

Tuula Packalen, MMM, pj.

Mika Aalto, Kemianteollisuus ry
Tino Aalto, Sahateollisuus ry
Tomi Alakoski, Suomen 4H-liitto
Antti Asikainen, Luonnonvarakeskus
Ilpo Puputti, METO - Metsäalan Asiantuntijat ry
Ari Eini, Suomen metsäkeskus
Maarit Loiskekoski, YM
Jukka Sippola, Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu ry
Markus Holopainen, Helsingin yliopisto
Jyri Inha, VM
Kirsi Joensuu, Suomen Metsäyhdistys ry
Erno Järvinen, MMM
Timo Kievari (10.00-10.30), Susan Hindström, LVM

Jari Kostama, Energiateollisuus ry
Marko Mäki-Hakola, MTK r.y.
Juha Niemelä, Metsähallitus
Jimi Rajajärvi, Metsäteollisuus ry
Sami Niinimäki, OKM
Matti Peltola, Koneyrittäjät ry
Matti Mäkelä, Suomen Metsäsäätiö
Eeva Primmer, Suomen ympäristökeskus
Mai Suominen, WWF Suomi
Tiina Sanila-Aikio, Saamelaiskäräjät
Teollisuusliitto, Veli-Matti Kauppinen
Reima Sutinen, TEM
Liisa Toopakka, SLL
Leena Paaskoski, Lusto
Jari Varjo, Suomen riistakeskus
Joel Rouvavuori, MMM

Satu Rantala, MMM, sihteeri

Asiantuntijat:

Lasse Kontiola, MMM
Terhi Lehtonen, YM

Josefiina Tiainen, MMM
Anu Becker, MMM

Muistio

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Tuula Packalen avasi kokouksen klo 9. Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

2. Metsäneuvoston edellisen kokouksen pöytäkirja (liite 1)

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. Ministerien ajankohtaiskatsaukset

Kuultiin ajankohtaiskatsaukset ja merkittiin ne tiedoksi. MMM:n ajankohtaiskatsauksen esitti osastopäällikkö Tuula Packalen ja YM:n ajankohtaiskatsauksen valtiosihteeri Terhi Lehtonen.

Packalen kertoi, että kasvihuonekaasuinventaarion tulokset julkaistiin 14.12. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU) hyväksymisen yhteydessä oli sovittu lisäselvityksistä, joista ensimmäinen valmistui 21.12.2022. Luonnonvarakeskuksen selvityksessä todettiin, että metsien nettonielun vähenemisen merkittävimmät syyt ovat puuston kasvun hidastuminen, hakkuumäärä ja uusi maaperäpäästöjen arviointitapa. Ilmasto- ja energiapolitiittinen ministerityöryhmä on käsitellyt tuloksia ja päättänyt lisätehtävistä. Metsälain ilmastoarviointia tehdään parhaillaan Luonnonvarakeskuksessa ja selvityksen odotetaan valmistuvan maaliskuussa. Puumarkkinatyöryhmä on ottanut kantaa ensiharvennusten laatuun ja tuonut esiin hyvän metsänhoidon tason ja ensiharvennusten laadun tärkeyden painottaen tiedon tarvetta.

Metsäbiotalouden tiedepaneeli asetettiin 23.12. MMM:n ja TEM:n yhteisponnistuksena. Vahvasti KMS:aan linkittyvä Ilmastonmuutoksen sopeutumis suunnitelma (KISS2030) oli eduskunnan täysistunnossa 11.1. Lähetekeskustelun jälkeen asia on edennyt valiokuntakäsittelyyn. Uutta kannustejärjestelmää, metkaa, on valmisteltu ja sitä koskeva laki on vahvistettu 19.1.2023. Metka tulee korvaamaan kemeran vuonna 2024. Kemera-hakemuksia voi toimittaa Metsäkeskukseen 1.10.2023 saakka. Metkan voimaantulo edellyttää Euroopan komission hyväksyntää ja sen voimaantulon ajankohdasta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Packalen muistutti myös joutoalueiden metsityksestä, joka on voimassa enää tämän vuoden. Tukijärjestelmälle valmistellaan parhaillaan jatkoa. Metsätuholaki on päivitettävänä. Lakia on käsitelty eduskunnassa ja ministeriö on jättänyt vastineensa valiokuntakuulemisessa jätettyihin asiantuntijalausuntoihin.

Runsaasti metsätalouteen liittyvää EU-sääntelyä on työn alla. Meneillään on mm. EU:n metsäkatoasetus, EU:n taksonomia, hiilsertifiointi, ennallistamisasetus sekä säädösehdotus metsien tilan seurannasta ja strategisesta suunnittelusta. Avainkysymyksinä on paikallisten olojen huomioiminen, sääntelyn tuoma lisäarvo, kustannukset sekä toimivaltajako.

Lehtonen kertoi ajankohtaiskatsauksessaan Montrealissa järjestetyn COP15 YK:n luontokokouksen päätöksistä. Kokouksessa saatiin aikaan vuoteen 2030 saakka ulottuva maailmanlaajuinen kehys, jonka tavoitteena on pysäyttää luontokato ja kääntää kehitys luontomyönteiseksi kaikkialla maailmassa. Kokouksen tuloksista Lehtonen nosti esiin 30 prosentin suojelutavoitteen maapallon pinta-alasta. Kokouksen tuloksena sitouduttiin myös ennallistamaan 30 prosenttia heikentyneistä elinympäristöistä. Lehtonen piti tärkeänä, että kunnianhimoiset tavoitteet haastavat maita luonnon vaalimiseen ympäri maailmaa. Lisäksi tavoitteeksi asetettiin myös vahvistaa ja integroida luonnon monimuotoisuutta eri sektoreiden toimintaan. Ympäristölle haitallisten tukien kunnianhimoista karsimista ja uudelleen ohjaamista luonnon tilaa parantaviin toimiin tavoitellaan.

Kansallisesti luonnonsuojelu on edennyt hallituksen korottamien luonnonsuojelun määrärahojen myötä. Viime vuonna toteutusmäärät olivat reilut 15 000 hehtaaria METSO:n, Helmin ja pohjoisen metsien suojelun rahoituksella. Kansallisen monimuotoisuusstrategian kerrottiin olevan lausunnoilla 27.1. saakka. Siitä on tavoitteena tehdä valtioneuvoston periaatepäätös vielä tällä hallituskaudella. Kerrottiin, että

monimuotoisuusstrategiatyössä tarkastellaan myös sen linjakkuutta Montrealin luontokokouksen päätöksien sekä kansallisen metsästrategian kanssa.

Lehtonen nosti esiin metsien hiilinielujen romahtamisen, mikä nähdään huolestuttavana ilmastolain hiilineutraaliustavoitteen ja EU:n maankäyttösektorin ilmastovelvoitteiden saavuttamisen kannalta. Luken arvion mukaan 2021-2025 kauden nieluvajeesta voi koitua myös merkittäviä kansantaloudellisia kustannuksia. Lehtonen nosti esiin, ettei tämän hallituksen kaudella pystytä enää tekemään merkittäviä korjausaskelia ja toisti viestin MMM:n johdolla käynnistettävästä virkamiestyöryhmästä. Lisäksi kutsutaan koolle metsäalan toimijoiden ja tutkijoiden pyöreä pöytä keskustelemaan tilanteesta.

Metsäneuvosto keskusteli ajankohtaiskatsauksista ja erityisesti hiilinieluista ja niiden pienentymisestä. Nostettiin esiin kustannukset sekä muiden EU-maiden nielutilanne. Keskustelussa nousi esiin myös se, että mikäli nielutavoitteita ei saavutettaisi ja niitä ei paikata muilta mailta ostetuilla yksiköillä, niin ne siirtyisivät taakanjakosektorin velvoitteeseen. Mikäli taakanjakosektorin velvoitetta ei saavutettaisi, niin ne siirtyisivät eteenpäin kertoimella.

Keskusteltiin päästöjen hillitsemisestä taakanjakosektorilla ja päästökaupparektorilla. Päästökompensaatioihin liittyen korostettiin mm. sitä, että metsäsektori ei ole irrallinen saareke, jonka tulisi pelkästään hoitaa kompensaatiot tai kokonaisvaltaisuus. Korostettiin, että on tärkeää katsoa myös maankäyttösektoria, taakanjakosektoria sekä koko yhteiskuntaa. On tärkeää pohtia, miten taakanjakosektori hoidetaan parhaalla mahdollisella tavalla yhteiskunnan kannalta talousajattelua unohtamatta.

Keskustelussa nousi myös esiin Suomen ja Euroopan maankäyttösektorin nielun uudelleenarviointi. Nähtiin, että EU:n nielujen uudelleenarviointi on haastavaa eikä kannata turvautua ajatukseen siitä, että EU:n velvoitteet häviäisivät. Nostettiin myös esiin, että nielujen ostamisen ei tulisi olla prioriteetti. Korostettiin, että on kyse myös maaperäpäästöistä ei vain metsänieluista. Vakavana ja selvitystä kaipaavana asiana nähtiin, jos koko Euroopan tasolla nielut ovat heikentyneet tai metsien kasvu on hidastunut. Nostettiin myös yhtenä näkökulmana esiin teknologiset nielut, jotka voisivat tulevaisuudessa olla suuri mahdollisuus.

MTK kertoi julkaisseensa 17.1. koosteen metsäpoliittisista ilmastokeinoista. Tärkeänä keinona nähdään, että metsien ilmastohyötyjä saavutetaan metsien aktiivisella hoidolla ja käytöllä. Ulostulossa korostetaan järkevää ilmastopolitiikkaa ja fossiilisten raaka-aineiden käytöstä eroon pääsemistä. Kooste on luettavissa MTK:n nettisivuilla: <https://www.mtk.fi/documents/d/mtk/mtkn-rautalankamalli-ilmastokestavaan-metsanhoitoon-1-pdf>.

Metsäneuvostossa nostettiin vielä esiin huoli EU-aloitteiden suuresta määrästä ja korostettiin mm. investointien kannalta tärkeänä asiana toimintaympäristön vakautta ja ennustettavuutta, johon hallituskin on sitoutunut.

4. Metsäneuvoston toimintasuunnitelma 2023 sekä KMS2035-toimenpidesuunnitelman konsepti, Erno Järvinen, MMM (liite 2 ja liite 3)

Erno Järvinen esitteli Metsäneuvostolle vuoden 2023 toimintasuunnitelman ja KMS2035-toimenpidesuunnitelman konseptin. Käytiin toimenpidesuunnitelman valmistelun lähetekeskustelu. Suunnitelmaa käsitellään maaliskuun kokouksessa.

Käydyssä keskustelussa nousi esiin verkostojen rooli ja toimintamalli mutta myös eri strategioiden yhteensovittaminen, saamelais- ja nuorisokysymykset sekä EU-vaikuttaminen. Nähtiin että verkostotyöllä on strategiassa suuri potentiaali, josta tulevan hallituksen kaudella saataisiin suuri hyöty siten, että verkostot tuottaisivat kattavasti ja oikea-aikaisesti sparrausta keskusteluun. Verkostojen perustamiseen liittyen kannattavana nähtiin, että yliorganisoitumista vältettäisiin. Keskusteltiin myös metsäneuvoston

roolista, jonka nähtiin metsät ja metsäsektorin hyvin tuntevana strategisena elimenä voivan tukeva Suomen kannanmuodostusta.

Kilpailukykyä ja uudistumista käsittelevään teemaan ehdotettiin kilpailukyvyn tarkastelua myös Suomen rajojen ulkopuolella. Ehdotettiin, että voitaisiin katsoa, mitä toiset maat ovat tehneet metsäpolitiikassaan ja millaiset toimenpiteet siellä tukevat kilpailukykyä. Tämä antaisi mahdollisuuden tarkastella myös uusien toimenpiteiden käyttöönottoa Suomessa kilpailuvalttina suhteessa muihin maihin.

Metsäneuvostossa kannatettiin metsäalan kilpailukykyyn keskittyneen verkoston perustamista. Nähtiin, että tarvitaan verkosto, jossa käsiteltäisiin kilpailukykyasioita säännönmukaisesti ja johdonmukaisesti. Esitettiin, että verkostoon mukaan otettaisiin myös tulokulmia mm. innovaatiosta, pilotoinnista sekä maine- ja vastuullisuuskysymyksistä. Verkostoa kannatettiin myös siitä näkökulmasta, että kilpailukykyinen toimintaympäristö on nykyisen hallituksen hallitusohjelman tavoitteena. Nostettiin esiin, että KMS-ennakkoarvioinnissa yksi keskeisimmistä asioista oli poikkihallinnollisen yhteistyön tukeminen. Esitettiin, että TEM, MMM ja Business Finland kehittäisivät yhdessä poikkihallinnollisuutta verkostossa. Myös LVM ja VM nähtiin oleellisina jäseninä kilpailukykyverkostossa. Kerrottiin, että myös yliopistolla ollaan kehittämässä innovaatiofoorumia.

Metsäbotalouden tiedepaneeliin kerrottiin pitävän ensimmäisen kokouksensa 27.1.2023.

Metsäbotalouden tiedepaneeli on myös mukana laajasti metsäalan uudistamisessa ja kilpailukyvyn parantamisessa, sillä sen tehtäväkenttä sisältää myös uudet tuotteet ja investoinnit ketjun loppupäähän. Paneelissa jäseninä on mm. tulevaisuustutkijoita, lääkekehittämisen eksperttejä sekä ilmastoasiantuntijoita. Kerrottiin, että paneelissa voidaan ottaa hyvin laajasti kantaa myös erilaisiin kilpailukykyä parantaviin ehdotuksiin ja tehdä asiantuntija-arvioita. Metsäbotalouden tiedepaneelille voi esittää toiveita kysymyksistä, joihin juuri se voisi ottaa kantaa.

Verkostokeskustelussa nousi myös esiin, että verkostojen yhteistyö olisi tärkeää. Voitaisiin esimerkiksi järjestää yhteisiä seminaareja. Nähtiin, että on paljon kysymyksiä, joissa olisi hyödyllistä kuulla eri verkostojen näkökulmat. Sovittiin myös, että verkostojen kokoonpanot tuodaan metsäneuvostolle tiedoksi. Kaikkiaan dialogin vahvistamista korostettiin.

5. Muut asiat

Ei muita asioita.

6. Tiedoksi

Kansallinen metsästrategia 2035 ydinviestit (liite 4)

Jäsenmuutoksia metsäneuvostossa:

- SLL: Liisa Toopakka varsinaiseksi jäseneksi, Paloma Hannosesta varajäsen (15.12.2022-)
- Suomen metsäsäätiö: Matti Mäkelä varajäseneksi Martta Fredriksonin vapaan ajaksi (23.12.2022-)
- Metry: Anu Islander varajäseneksi (23.11.2022-17.1.2023) ja Jimi Rajajärvi (17.1.2023-)

Kesän jälkeen asetetaan uusi metsäneuvosto seuraavalle 4-vuotiskaudelle.

Valmistuneita selvityksiä:

- [Euroopan unionin ennallistamisasetusehdotuksen luontotyyppi- ja turvemaatavoitteiden vaikutukset Suomessa](#)
- [Metsärahasot](#) Oikeudelliset rakenteet, verotusasema ja toiminta Suomessa, [Politiikkasuositus](#)

7. Seuraava kokous

Seuraava metsäneuvoston kokous järjestetään 29.3. klo 9–11 kh Jakovara, Mariankatu 9 sekä etäyhteyksmahdollisuus

8. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 11.

Liitteet

Liite 1 Kokousmuistio 14.12.2022

Liite 2 Metsäneuvoston toimintasuunnitelma 2023

Liite 3 Metsäneuvoston toimintasuunnitelma, esitys, Erno Järvinen

Liite 4 Kansallinen metsästrategia 2035 ydinviestit